Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

Hans Olrik
Hans Nekrolog

BERETNING

OM

STATENS LÆRERHØJSKOLE

I LÆSEAARET 1923—24

VED

VILHELM RASMUSSEN
FORSTANDER

KØBENHAVN
TRYKT I TRIERS BOGTRYKKERI
1924

BERETNING

OM

STATENS LÆRERHØJSKOLE

I LÆSEAARET 1923—24

VED

VILHELM RASMUSSEN
FORSTANDER

KØBENHAVN
TRYKT I TRIERS BOGTRYKKERI
1924

Hans Olrik.

HANS OLRIK

12. juli 1862 — 12. juni 1924.

Det kunde undre, at professor Olrik i 1895 gik ind på at lede det årlige lærerkursus. Han havde løfte om at blive seminarieforstander i Jonstrup, en tryg livsstilling, som han egnede sig til og vilde haft glæde af. Det 1-årige kursus, som efter 1889 afløste de 3-årige »monradske« kursus, syntes dødsmærket; tilgangen var ringe, ændringer i ordningen lovede ikke lægedom, rigsdagen havde mest lyst til at tage det af dage. De korte kursus trivedes derimod, men dem fik Olrik først 1896. Stillingen krævede en hel del administrations- og undervisningsarbejde; lønnen var ikke til at leve af.

Når Olrik trods alt dette modtog hvervet, var det i følelsen af, at her lå en gærning, som kaldte på ham, én, han ævnede at gøre frugtbar. Han havde forud ved studier og rejser sat sig ind i, hvorledes der andetsteds arbejdedes på lærernes videreuddannelse; han havde i 1893 siddet som sekretær i den kommission, der drøftede kursusets ændring til et fortsættelsesseminarium, men han havde selv dannet sig en personlig, gennemtænkt og klar mening om, hvorledes sagen kunde bringes i fast og sikker gænge.

Da ministeriet i maj 1895 bad ham give forslag til omordning af kursuset, kunde han allerede dagen efter fremlægge sin plan: kursuset skulde åbnes for lærere og lærerinder ved alle skoler; det skulde have faste lokaler og de nødvendige samlinger; fagrækken skulde udvides; examen krævedes ikke.

På dette grundlag fik det skrantne kursus frodig vækst under hans styrelse. Den oprindelige plan holdt han stadig fast, men i en smidig hånd. Mens de studerendes tal steg rask, føjedes nye ænmner ind i fagrækken eller særlige kursus stiftedes; på den anden side tøvede han ikke med at skyde fag ud, når tilslutningen glippede (stundum kom de da senere igen i ændret form), eller når det af andre grunde blev ønskeligt: folkedansene, som indførtes i gymnastikundervisningen i 1900, lod han gå ud 4 år efter, da de vel meget blev en modesag og optog eleverne for stærkt. Han var lydhør for de nye krav, der stilledes af lærerne eller til lærerne, og hurtig til at imødekomme dem. Og han havde vågen sans for fag, der syntes at måtte ligge ham fjærnt. Skøndt det var ikke nemt at vide, hvilke fag der egenlig var ham fremmede. Når man var vant til at regne ham blot for historiker, kunde man overraskes ved at opdage, at han var kyndig ornitholog.

Når det lykkedes Olrik at føre lærerskolen så ypperlig frem, skyldtes det bl. a., åt han var en meget klog mand. Derved nåede han at vinde velvilje for den hos myndighederne, så de redebont gav de pengemidler, dens udvidelse og indretning krævede. Han havde udpræget forhandlingsævne, fo'r helst med læmpe, kunde bøje af, når det gjordes nødig, gribe til, når lejlighed gaves. Den mistro og kulde, kursuset havde mødt i rigsdagskrese, fik han til at vige. Hans resultater talte jo stærkt for ham; hans styremåde billigede man; han ruttede ikke med pengene; han havde orden i sine sager, og han forstod at tale med kendsgærningernes vægt. Engang i 1900 ankede man i folketinget over, at der var såmange københavnske lærere på kursus. Olrik svarede ikke, at de københavnske vel kunde have ligesåmegen ret som de udenbys til at søge kursus; han indvendte, at det afgørende ikke var elevtallet, men timetallet, og de udenbys havde $2^1/_2$ gange så stort

timetal, som de indenbys; desuden fik kun de udenbys stipendier.

Det var med fuld omtanke, Olrik i sin plan krævede egne lokaler for kursuset. Naturligvis var det af mange grunde skadeligt for undervisningen, når eleverne som tidligere måtte løbe fra den ene lærer til den anden rundt i byen. Men der lå mere bag Olriks krav. Han nøjedes ikke med de trange lokaler, han først fik i Stormgade, men arbejdede ihærdig på at skaffe kursuset egen bygning, og i 1904 kunde da Statens Lærerhøjskole i Odensegade indvies. Kursuset var bleven »højskole«; der lå andet heri end et nyt klingende navn; det udtalte hvad forstanderens mål havde været. Der var grundtvigsk ånd i Olrik. Skolen skulde ikke være en blot undervisningsanstalt, men et sted, hvor de studerende følte sig hjemme. Forsamlingssalen er lærerhøjskolens midtpunkt, sagde han. Med sin arvede kunstsans stræbte han at gøre den til et hyggeligt hjem; han fik forsamlingssalen værdig og harmonisk smykket, stuer og gange prydedes med kunstværker og oplysende billeder; biblioteksalen indrettedes til en rolig og smuk studerestue. Livet i højskolen havde da en tiltalende ramme. Men selve livet var det væsenlige, samlivet mellem de studerende indbyrdes og med lærerne. Olrik fremmede det på mange måder; han sørgede for foredrag og musik, lavede studieudflugter og -besøg, skaffede fribilletter til teatre o. a., var patron for kursusforeningen. At han havde bolig på lærerhøjskolen var til stor gavn for dette liv; samkvemmet mellem ham og de studerende var nemt og nøje; der groede ikke græs på vejen mellem dem. Skøndt elevtallet kunde være op mod et par hundrede og de skiftede hvert år, kendte han dem altid og ikke blot af navn, han kunde være forbavsende inde i deres forhold, tit vidste han også, hvordan det gik dem senerehen. For de studerende har dette samliv haft stort værd ved den gensidige påvirkning, ved de venskaber, der stiftedes,

ved det indbyrdes åndelige røre og ved Olriks ledelse af det.

Det var ligeledes med klar vilje, at han fra første færd gik mod examenskravet. Han gjorde det, ikke blot for de praktiske ulæmper, det førte med sig, men navnlig fordi det frie studium vilde blive mere frugtbringende. De studerende søgte højskolen af alvorlig kundskabstrang; som regel kunde man være vis på, at de selv vilde sørge for at få det størst mulige udbytte af deres studieophold, og de arbejdede med gladere iver i frihed og under eget ansvar.

Den friske rørighed i studierne søgte Olrik også at sikre i undervisningen. Der var ingen faste læreransættelser; han kunde skifte lærere og tage ny, når forholdene gjorde det tjenligt. Og han valgte dem med personlig indsigt, ikke blot efter, om de havde anseeligt navn og stilling; han havde øjnene med sig og kunde slå ned på unge videnskabsmænd, som han fandt egnede. Mod lærerne som mod eleverne viste han sig som en velvillig styrer; man kom godt ud af det med ham; i de 24 år, jeg har virket under ham, har der aldrig været en kurre på tråden mellem os. Han havde øre for lærernes ønsker og lagde sig villig i selen for deres krav. Men hans vennesælhed blev ingenlunde slaphed. Han styrede med fast greb om roret. Han var en årvågen og myndig leder, men også sin myndighed øvede han med læmpe.

Når han så fuldt havde hjærtet med i sin forstandergærning, skyldtes det tillige den følelse, hvori hans historiske skrifter bunder, hans fædrelandssind. Han var lykkelig ved at kunne give sin hjælp til at brede større kultur i folket. Man kan vide, at det da, trods det øgede arbejde, har været ham en dyb glæde at gøre højskolen til hjemsted for de sønderjyske lærerkursus efter genforeningen. Også for de andre nordiske folk var hans følelse varm. Det var ham kært at have samkvem med dem og

at kunne åbne højskolen for nordiske gæster eller studerende og gøre dem det hjemligt i deres danske fællers kres. Et smukt træk fra dette samliv er nævnt i forrige årsberetning s. 8 f.

Trods adskillig sygdomsplage syntes Olrik at stå i fuld virkekraft, og ingen tænkte andet, end at han havde en god arbejdsdag for sig. Men i løbet af en ugestid lå han fældet. For dem, der har stået ham nær, var det et smærteligt tab, og lærerhøjskolen finder vanskelig en leder, der som han var født og skabt til sit hverv.

NIELS MØLLER.

A. Lærerhøjskolen i Almindelighed.

Lærerhøjskolen har atter i afvigte Læseaar været Hjemsted for et sønderjysk Særkursus. Januar—Juni 1924 afholdtes der nemlig jævnsides Aarskursus'et et Kursus for 5 tysk-uddannede Lærerinder og 17 tysk-uddannede Lærere. Det omfattede Dansk Sprog (5 Tim. ugl., Cand. mag. E. Rørdam), Dansk Litteratur (5 Tim. ugl., Cand. mag. Oluf Friis), Nordens Historie (6 Tim. ugl., Professor, Dr. Hans Olrik og Mag. art. Hans Jensen) og Danmarks Statsforfatnings- og Statsforvaltningsret (2 Tim. ugl., Byretsdommer P. Skadhauge). Deltagerne i dette Kursus har tillige ved Københavns Skoledirektions velvillige Imødekommen og efter Hr. Viceskoledirektør H. A. Svanes nærmere Anvisning haft Lejlighed til at overvære Undervisning i Københavns Kommuneskoler. Ligeledes har de kunnet overvære Undervisning paa Lærerhøjskolens Aarskursus. Lærerhøjskolens Bibliotek stod dem aabent, ogsaa til særlige Tider, og de har i stort Omfang benyttet baade Læsesal og Hjemlaan. De har aflagt Besøg paa Rigsarkivets Udstilling, i Helsingør og paa Kronborg (Vejledning ved Dr. Vilh. Lorentzen), Musæer og andre Institutioner, og ligesom de udenbys Deltagere i Aarskursus'et har de haft Fribillet til mange af Det kgl. Teaters Forestillinger. Endvidere har de overværet Lærerhøjskolens Foredrags-Aftener, og da de alle indmeldte sig i „Kursusforeningen", har de yderligere haft Adgang til dennes Møder og Udflugter og overhovedet til indgaaende Samvær med de dansk-uddannede Kolleger. Kursus'et har været ledet af Lærerhøjskolens Forstander.

Lærerhøjskolens Lokaler har som sædvanlig været udlaant til Afholdelse af Faglærerindeeksamen, i Efteraaret 1923 og Foraaret 1924.

Vedrørende Samlingerne skal bemærkes:

Bogsamlingen

er forøget, dels ved Indkøb, dels ved Gaver.

Af disse sidste skal først nævnes de fra Domkyrkorådet vid Lunds domkyrka modtagne 5 Bind: O. Rydbeck: Lunds domkyrkas bygnadshistoria. 1923. — E. Wrangel: Lunds domkyrkas konsthistoria. 1923. — E. Wrangel: Konstverk i Lunds domkyrka. 1923. — Th. Wahlin: Horologium mirabile lundense. 1923. — Lunds domkyrkas nekrologium, utg. av L. Weibull. 1923.

For øvrigt er modtaget:

Fra Undervisningsministeriet:
Betænkning med Lovforslag afgivet af Skolekommissionen i Henhold til Lov Nr. 77 af $^{21}/_{3}$ 1919.
Fortegnelse over de Eksaminander, der i 1923 (for Tønder Seminarium tillige 1922) bestod Prøven for Lærere og Lærerinder i Folkeskolen samt Forskolelærerindeeksamen.

Fra Københavns Universitet:
De i Aarets Løb udsendte Festskrifter.

Fra Det kgl. Danske Videnskabernes Selskab:
De i Aarets Løb udgivne Skrifter.

Fra Rigsarkivet:
Rigsarkivet og Hjælpemidlerne til dets Benyttelse. En Oversigt af Kr. Erslev.
Vejledende Arkivregistraturer IV. Privatarkiver fra det 19. Aarh. beroende i Rigsarkivet ved Kr. Erslev. Udg. af Rigsarkivet. Kabinetsstyrelsen i Danmark 1768—1772. III. Bd. udg. af Rigsarkivet.

Fra Det statistiske Departement:
De i Aarets Løb udgivne Skrifter.

Fra Danmarks geologiske Undersøgelse:
De i Aarets Løb udgivne Skrifter.

Fra Meteorologisk Institut:
Maanedsoversigt over Vejrforholdene 1923—24; Meteorologisk Aarbog 1920, 2. Del, 1921, 1. Del.
Det meteorologiske Instituts Meddelelser Nr. 5. V. H. Ryd: Meteorological problems. I. Travelling cyclones.

Fra Det kgl. Bibliotek:
Accessionskatalogen 1923.

Fra Statsbiblioteket i Aarhus:
Tillæg til Accessionskatalogen 1923. Katalog over Udvalg af nordisk Oplysningslitteratur 4. 3. Udg. 1923.

Fra Københavns Skoledirektion:
Beretning om det københavnske Borger- og Almueskolevæsens Tilstand 1922—23.

Fra Direktionen for Frederiksberg Skolevæsen:
Beretning om Frederiksberg Skolevæsen 1922—23.

Fra Skoledirektionen for Gjentofte Kommune:
Aarsberetning 1922—23.

Fra Dansk historisk Fællesforening:
Fortid og Nutid. 4. Bd., 4.—8. Hæfte og H. Hjorth-Nielsen: Register over Udnævnelser og Afskedigelser m. m. 1923—1924.

Fra Danmarks Realskoleforening:
Den danske Realskole, 26. Aarg.

Fra Danmarks Seminarielærerforening:
Dansk Seminarieblad 1923—24.

Fra Danmarks Biblioteksforening:
Bogens Verden, 6. Aarg.

Fra Biblioteket for Vejle By og Amt:
Vejle Bibliotekstidende, 5. Aarg.; Beretning for Aarene 1917—23. Et Udvalg af Bibliotekets bedste Bøger.

Fra Hærens Arkiv:
Tillæg Nr. 8 til Fælleskatalog over Hærens Biblioteker.

Fra Den farmaceutiske Læreanstalt:
Beretning om Den farmaceutiske Læreanstalts Virksomhed fra $^{1}/_{11}$ 1922—$^{30}/_{4}$ 1924.

Fra Den polytekniske Læreanstalt:
Beretning om Den polytekniske Læreanstalt i Undervisningsaarene $^{1}/_{8}$ 1920—$^{31}/_{7}$ 1921 og $^{1}/_{8}$ 1921—$^{31}/_{7}$ 1922.

Fra Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole:
Skolens Aarsskrift 1924.

Fra Selskabet til historiske Kildeskrifters Oversættelse:
De i Aarets Løb udkomne Skrifter.

Fra Askov Højskole:
Askov Lærlinge, Aarsskrift 1923.

Fra Direktionen for Det Classenske Fideikommis:

Astrid Paludan-Müller: Generalmajor Classen 1725—1792.

Fra Skuleboknemndi, Oslo:
A. Aure: Liste over skuleböker på nynorsk. 1924.

Fra Fru Mathilde Bajer:
Frederik Bajers Livserindringer, udg. af hans Søn. 1909.

Fra Hr. Prof., Dr. jur. Fr. Dahl:
Forf.s In memoriam N. Lassen. Særtr.
Forf.s Oversigt over Jul. Lassens Forfattervirksomhed.

Fra Hr. Prof., Dr. phil. A. B. Drachmann:
4 Bøger af videnskabelig Art.

Fra Frk. Helene Fenger, London:
The world association for adult education. Bulletin X og XVIII.

Fra Hr. cand. mag. Oluf Friis:
Forf.s Joh.s V. Jensens „Den lange rejse". Særtr.
— Nogle danske romaner og fortællinger. Særtr.
— Outlines of danish poetry from Oehlenschläger to Johannes V. Jensen. Særtr.

Fra Hr. Prof. H. J. Hannover:
5 Bøger af videnskabelige Art.

Fra Hr. Dr. F. Hazelius:
Tidskrift för hembygdsvård. Arg. IV—V.

Fra Skolekøkkeninspektør Frk. Helga Helgesen, Norge:
Skolekjøkkener. Beretning 1920—1923. Kria.

Fra Hr. Prof., Dr. phil. Ad. S. Jensen:
Forf.s Frøaar og Egernvandring. Særtr. — Det grønlandske Selskabs Aarsskrift 1922—1923.
Biskop, Dr. theol. Otto Fabricius. Et Mindeskrift ved Bjørn Kornerup — Schultz Lorenzen — Ad. S. Jensen. Særtr.

Fra Hr. Lærer Søren N. Kristensen, Aabenraa:
3 Afstemningsplakater fra den sønderjyske Afstemningsdag $^{10}/_{2}$ 1920.

Fra Hr. Prof., Dr. phil. Kr. Kroman:
J. L. Ussing, Den græske Søjlebygnings Udvikling. — L. A. Wimmer, Døbefonten i Aakirkeby og Sønderjyllands historiske Runemindesmærker.

Fra Hr. Arkivar L. Laursen:
Danmark-Norges Traktater 1523—1750. Udg. af L. Laursen. VI.

Fra Hr. Adjunkt, Dr. phil. Vilh. Lorenzen:
Forf.s De danske Klostres Bygningshistorie, III—V Bd.

Fra Hr. Kontorchef Niels Møller:
Forf.s Litteraturstudium og Kritik. Særtr.

Fra Hr. Prof., Dr. phil. Julius Petersen:
Forf.s Kemi for Husholdnings- og Skolekøkkenlærerinder.

Fra Hr. Kommunelærer Chr. Munck Rømer:
Forf.s Baggesvogn. Bidrag til en Herregaards Historie. Særtr.

Fra Hr. cand. mag. E. Rørdam:
Sønderjylland. 1. Aarg. 1923. — Det pædagogiske Selskabs Aarsberetning 1922—23. Gymnasieskolernes Lærerforening. Beretning 1923. — Folkelig Universitets Undervisning 1899—1923 ved Cl. Wilkens. — Dansk-islandsk Samfunds Smaaskrifter Nr. 10—12. — H. Koht, Det Grønland vi miste — og det vi ikkje miste. — A. Ræstad, Grønland og Spitsbergen. — S. Bløndal, Islandske Kulturbilleder 1924.

Fra Frk. Øllegaard Skræm:
Lauritz Nielsen: Boghistoriske Studier til dansk Bibliografi 1550—1600.

Fra Hr. Prof. Andr. Sch. Steenberg:
Forf.s Erindringer fra mit Biblioteksarbejde. Særtr.

Fra Lærerhøjskolens Forstander, Hr. Prof., Dr. phil. Hans Olrik:
Hedeselskabets Tidsskrift 1923; Gymnastisk Tidsskrift 1923, samt en Del videnskabelige og skønlitterære Bøger.

Fra Gyldendalske Bogh., Nord. Forlag:
Opfindelsernes Bog, 4. Udg., de i Aarets Løb udkomne Hæfter. — H. Lehmann og Fr. Graae, Haandbog om Lovgivningen i den danske Folkeskole. Kronologisk Udg. — Vilh. Rasmussen, Kina eller Riget i Midten. — J. Brynildsen, Engelsk-Dansk-Norsk Ordbog. 1923.

Fra J. Gellerups Boghandel:
Axel Dam, Opdragelsens Stormænd, 2. Udg., og Menneskets Sjæleliv.

Fra H. Aschehoug og Co.:
Amerika i Billeder og Text af Roger Nielsen. 1.—3. Hefte. — N. L. Højberg: Minder fra de unge Dage.

Fra de i tidligere Aarsberetninger nævnte Forlag er der ligeledes i Aar modtaget Frieksemplarer af de hos dem udkomne Skolebøger.

Biblioteket har haft et samlet Hjemlaan paa 5399 Bind. Læsesalen, der i foregaaende Aar har været aaben 24 Timer ugentlig, har siden Januar af Hensyn til det sønderjyske Særhold været aaben 27 Timer om Ugen, ligesom der daglig har været ekstra Hjemlaanstider. Besøgene paa Læsesalen har været 4578 og til Brug ved Undervisningen og paa Læsesalen har der været fremtaget 3877 Bind. Benyttelsen af Haandbiblioteket (hvortil Skolebogsamlingen hører) kan ikke opgives. Bogsamlingens samlede Bindtal 1. April 1924 var 16401; deraf udgjorde Skolebogsamlingen 2261.

Den mineralogisk-geologiske Samling er i Aarets Løb bleven betydeligt udvidet. Der er bleven anskaffet et Skuffeskab med 36 Skuffer, og dette har muliggjort en Forøgelse af Samlingen ud over de snævre Rammer, som Pladsforholdene tidligere betingede, saa at forskellige Afsnit af Geologien, som tidligere ikke kunde illustreres med Prøver, nu er bleven repræsenterede, og andre Dele af Samlingen er bleven supplerede. Materialet hertil er for største Delen velvilligst afgivet af Mineralogisk Musæum; endvidere har Danmarks geologiske Undersøgelse skænket nogle kvartære Bjærgarter og en Samling postglaciale Mollusker, og Dr. Harder har paa Ekskursioner indsamlet en Del forskellige Bjærgartsprøver.

De enkelte Forøgelser fordeler sig i de store Træk paa følgende Maade: Den i Forvejen udmærkede Mineralsamling er bleven suppleret med en Del Stykker, som skal illustrere Mineralernes almindelige Egenskaber, samt med enkelte Prøver af Mineraler, der tidligere savnedes eller kun var daarligt repræsenterede. Den systematiske Bjærgartssamling er bleven betydeligt forøget, navnlig for Sedimentbjærgarternes Vedkommende. Vedrørende den dynamiske Geologi fandtes der tidligere kun nogle Prøver af vulkanske Udbrudsprodukter; der er nu skabt i hvert Fald en god Begyndelse til en Samling, der kan belyse ogsaa de mange andre geologiske Processer. Samlingen af udenlandske Forsteninger og Bjærgarter, der tjener som Illustration til den

historiske Geologi, er ligeledes bleven suppleret, men ogsaa denne Del trænger dog endnu til nogen Forøgelse, naar Lejlighed hertil tilbyder sig. For Danmarks Vedkommende var der allerede i de foregaaende Aar bleven indsamlet et fyldigt Materiale fra Bornholm; det er bleven suppleret med enkelte manglende Ting. Det øvrige Danmarks Undergrund kan nu illustreres med en omfattende Samling af Bjærgarter og Forsteninger, som for største Delens Vedkommende er nyerhvervede, og der er fra Grunden af skabt en Samling af dansk Kvartær.

Samlingens Forøgelse vil naturligvis i Fremtiden betyde en Forbedring af Undervisningen, og den vil ogsaa bevirke, at denne i mindre Grad end tidligere maa støttes til Demonstrationer i Mineralogisk Museum. Ikke mindre væsentligt er det, at den let overskuelige Opstilling i det nye Skab vil muliggøre, at Eleverne kan benytte Samlingen til selvstændigt Studium udenfor den egentlige Undervisningstid — et Forhold, som sikkert i høj Grad vil lette en solid Tilegnelse af det gennemgaaede Stof.

B. Lærerhøjskolens etaarige Kursus.

. Paa Hovedafdelingen har der været den Forandring, at ikke blot Kirkehistorie, Anskuelsestegning og Anskuelsesundervisning ligesom de foregaaende Aar maatte udgaa af Fagrækken af Brist paa Tilslutning, men det samme kom ogsaa til at gælde udvidet Religionsundervisning. Paa den anden Side genindførtes Fransk, som siden 1908 ikke havde haft Plads i Fagrækken. Man imødekom herved et Savn, der følte s hos adskillige af de studerende, og skønt Ordningen først kom i Stand noget ind i Læseaaret (Oktober 1923), fik Faget god Tilslutning.

Størst Forandring for Aarskursus'et har det dog været, at hele Skolekøkkenafdelingen efter Ministeriets Resolution har været suspenderet. Tallet af Ansøgere overskred nemlig ikke Tallet af Elev-Pladser, og Ansøgernes

Kvalifikationer fandtes gennemsnitlig at være under, hvad der normalt maatte kræves. Da der tilmed af Hensyn til Statens financielle Forhold skulde spares, hvor det var muligt, afgjorde Ministeriet Spørgsmaalet saaledes, at Skolekøkkenafdelingen ikke traadte i Kraft i Læseaaret 1923—24. — For det kommende Læseaar (1924—25) er Afdelingen genoprettet.

I. De studerende.

Efter sædvanlig Praksis udgik der i December 1922 Kundgørelse om Aarskursus 1923—24. I Henhold hertil meldte der sig **197** Ansøgere, deraf 11 tyskuddannede og 12 danskuddannede fra Sønderjylland, 2 fra Færøerne og 1 fra Island. De 181 søgte Hovedafdelingen, de 16 Skolekøkkenafdelingen. I 1922 var der 237 (213 + 24).

Af de 197 Ansøgere antoges **116** (alle til Hovedafdelingen), deriblandt 10 tyskuddannede fra Sønderjylland (1 frasagde sig det), 1 fra Færøerne og 1 fra Island. Men 2 af disse kom ikke til at deltage i Kursus'et. Af disse 2 var den ene antaget til Stipendium: Kommunelærer H. C. Krogh, Sønderborg. Tallet af Deltagere blev saaledes **114**. (1922—23: 136, nemlig 124 paa Hovedafdelingen og 12 paa Skolekøkkenafdelingen).

Af de 114 Deltagere var 43 Stipendiater med indtil 900 Kr. i Stipendium. 18 (3 Lærerinder, 15 Lærere), havde 900 Kr. i Stipendium, 5 (1 Lærerinde, 4 Lærere) 800 Kr., 1 (Lærer) 750 Kr., 2 (1 Lærerinde, 1 Lærer) 700 Kr., 4 (3 Lærerinder, 1 Lærer) 600 Kr., 4 (3 Lærerinder, 1 Lærer) 550 Kr., 1 (Lærer) 500 Kr., 8 (2 Lærerinder, 6 Lærere) 450 Kr. Stipendiaterne havde alle Boghjælp: 24 havde 70 Kr., 13: 60 Kr., 6: 50 Kr.

Tallet af ustipendierede Deltagere var 71, af hvilke 52 var indenbys, 17 udenbys, 1 Færing, 1 Islænding. Af de ustipendierede havde 10 Boghjælp: 5 havde 70 Kr., 4: 60 Kr. og 1: 25 Kr. En sønderjysk Lærer, der ikke havde ministerielt Stipendium, fik 500 Kr. af „Den sønderjyske Fond". Da alle 43 Stipendiater selvfølgelig var udenbys, bliver Hovedafdelingens samlede Tal af ikke-københavnske Deltagere 62, medens Hovedstadens Skoler var repræsenterede ved 52.

Af de 43 Stipendiater paa Hovedafdelingen var 1 Seminarielærer, 1 Højskolelærer, 26 knyttet til Folkeskolen (til

dels tillige Mellemskolen) i Købstæder, herunder regnet Haderslev Seminariums Øvelsesskole, 15 til Landsbyskoler.

Af de 71 ustipendierede virkede 3 ved højere Almenskoler udenfor København, 1 ved Gymnasium i København, 1 ved privat Skole i København, 8 ved Folkeskolen (til dels med Mellemskole) i Købstæder eller Byer med Købstadskolevæsen, 5 ved Landsbyskoler, 43 ved Københavns og 7 ved Frederiksbergs kommunale Skolevæsen, 1 ved Seminarieskolen i Jellinge, 1 ved Færøernes Skolevæsen og 1 som Højskolelærer paa Island.

Af de 114 Deltagere var 42 Lærerinder og 72 Lærere. Af Lærerinderne var ved Indstillingen 3 i Alderen 22—24 Aar; 5 : 25—27 Aar; 6 : 28—30 Aar; 12 : 31—33 Aar; 4 : 34—36 Aar; 5 : 37—39 Aar; 3 : 40—42 Aar; 1 : 44 Aar; 1 : 45 Aar; 1 : 48 Aar; 1 : 55 Aar. Af Lærerne var 7 : 22—24 Aar; 12 : 25—27 Aar; 17 : 28—30 Aar; 14 : 31—33 Aar; 12 : 34—36 Aar; 6 : 37—39 Aar; 1 : 41 Aar; 1 : 43 Aar; 1 : 44 Aar; 1 : 47 Aar.

Hovedafdelingen.

Ved Krys er angivet, i hvilke Fag enhver har haft Kursus. Et mindre Krys angiver, at vedkommende kun delvis har haft Faget (f. Eks. alene alm. Sproghistorie, men ikke Fonetik; Billedkunstens Historie, men ikke Bygningskunstens, eller omvendt). Klammer om Krysset betegner, at Faget er opgivet i Aarets Løb. Streg under Krysset i Dansk betegner det større Kursus.

Kursusdeltagernes Navn og Stilling	Stipendium Kr.	Boghjælp Kr.	Fonetik m. alm. Sproghistorie	Dansk	Svensk	Tysk	Engelsk	Fransk	Verdenslit.hist.	Historie	Religionshist.	Kunsthistorie	Statsret	Samfundslære	Geografi	Zoologi	Botanik	Geologi	Kemi	Naturlære	Matematik	Regneunderv. Metodik	Bogsamlings-ordning
1. Hr. Svend Andersen, Lærer ved Seminariet i Haslev	750	70		X	X			X	X							X							
2. Hr. Thorvald Sehested, Lærer ved Uldum Folkehøjskole ...	700	70	X	X																			
3. Hr. R. F. Rasmussen, Kommunelærer i Helsingør	900	60																			X		
4. Frk. Ellen Steensig, Lærerinde ved Tøxens Skole i Køge ...	450	60	X	X	X			X	X														
5. Frk. Marie Hansen, Kommunelærerinde i Ringsted	550	70		X	X					X	X												
6. Frk. Emilie Nielsen, Kommunelærerinde i Haslev	800	70		X			X	X			X												
7. Hr. C. L. Christoffersen, Kommunelærer i Nysted	900	70		X	X	X																	
8. Frk. Ingeborg Knudsen, Kommunelærerinde i Rødby.....	550	70							X	X	X	X	X	X									
9. Hr. H. H. Bonde, Kommunelærer i Nakskov	450	60		X	X		X																
10. Frk. Hanne Rasmussen, Kommunelærerinde i Kolding ...	600	60	X	X		X						X											
11. Frk. Carla Sørensen, Kommunelærerinde i Kolding	600	70		X				X				X				X							
12. Hr. L. T. Lomholt, cand. ph., Kommunelærer i Fredericia .	800	60						X									X						
13. Hr. N. E. Kolstrup, Kommunelærer i Horsens.....	900	60	X			X	X	X										X					
14. Hr. H. L. Jørgensen, Kommunelærer i Aarhus	450	60		X	X										X								

| | | |

Kursusdeltagernes Navn og Stilling	Stipendium Kr.	Boghjælp Kr.	Fonetik m. alm. Sproghistorie	Dansk	Svensk	Tysk	Engelsk	Fransk	Verdenslit.hist.	Historie	Religionshist.	Kunsthistorie	Statsret	Samfundslære	Geografi	Zoologi	Botanik	Geologi	Kemi	Naturlære	Matematik	Regneunderv. Metodik	Bogsamlings-ordning
33. Hr. Søren Jensen, Lærer i Knudsbøl	900	70		X				X	X	X	X	X	X	X									
34. Hr. K. K. Krog, Førstelærer i Holsted Stationsby	900	70		X				X		X	X	X	X	X									
35. Frk. Marie Petersen, Lærerinde i Skodborgskov	450	70		X						X	X	X	X	X									
36. Frk. Anna Petersen, Lærerinde i Tiset	900	50	X	X				X	X			x											
37. Hr. Chr. Mathiesen, Kommunelærer i Nørrehus_Ballum	900	70		X						X		X	X	X									
38. Hr. J. K. Wraae, Andenlærer i Sdr._Vilstrup	900	70		X						X			X	X									
39. Hr. Jørgen Nic. Hansen, Andenlærer i Horslunde	900	70		X				X		X			X	X									
40. Hr. Nis Jessen, Lærer i Korup	450	70	X	X						X													
41. Hr. Hartvig Kristensen, Førstelærer i Vester Sottrup	450	60								X		X		X									
42. Hr. Aage Holm Rasmussen, Andenlærer i Burkal	500	70	x							X				X	X								
43. Hr. Gustav Lindstrøm, Vandrelærer i Flensborg	900	70		X						X		X											
44. Hr. Hj. C. Christensen, Kommunelærer i Kbhvn			X																X				
45. Frk. Johanne Hallager, Kommunelærerinde i København																				X			
46. Frk. Kamma Leger, Kommunelærerinde i Kbhvn			X																		X	X	

47. Hr. Aage Mathiesen, Kommunelærer i Kbhvn. . . . . X X
48. Hr. Andr. Bohn Ipsen, Viceinspektør i Kbhvn . . . . . X X
49. Frk. Ella Arnefelt, Kommunelærerinde i Kbhvn. . . . . X X
50. Frk. Vera Andersen, Kommunelærerinde i Kbhvn. . . . . X X X
51. Hr. Aug. Lerche, cand. phil., Kommunelærer i Kbhvn. . . . X X X
52. Hr. Vald. Nørlyng, Kommunelærer i Kbhvn. . . . . X X X
53. Hr. Laurids Banke, Kommunelærer i Kbhvn. . . . . X X X
54. Frk. Anna Petersen, Kommunelærerinde i Kbhvn. . . . . X X X
55. Hr. P. Vald. Hansen, cand. phil., Kom.lærer i Kbhvn. . . . X X X
56. Hr. Chr. Østrup, Kommunelærer i Kbhvn. . . . . X X X
57. Hr. E. V. Mogensen, Kommunelærer i København . . . . . X X X
58. Hr. K. Frigast Hansen, Kommunelærer i Kbhvn. . . . . X X X
59. Frk. Philippa Møller-Lund, Kommunelærerinde i Kbhvn. X X X X
60. Frk. Karen Fogh Andersen, Kommunelærerinde i Kbhvn. X X X X
61. Frk. Asta Harboe, Kommunelærerinde i Kbhvn . . . . . X X X X
62. Hr. Jørgen Troldahl, Kommunelærer i Kbhvn. . . . . X X X X
63. Hr. Vald. Mathiasen, Kommunelærer i Kbhvn. . . . . 25 X X X X
64. Frk. Estrid Roedsted, Kommunelærerinde i Kbhvn. X X X X

Kursusdeltagernes Navn og Stilling	Stipendium Kr.	Boghjælp Kr.	Fonetik m. alm. Sproghistorie	Dansk	Svensk	Tysk	Engelsk	Fransk	Verdenslit.hist.	Historie	Religionshist.	Kunsthistorie	Statsret	Samfundslære	Geografi	Zoologi	Botanik	Geologi	Kemi	Naturlære	Matematik	Regneunderv. Metodik	Bogsamlingsordning
65. Fru Margrethe Liebchau, Kommunelærerinde i Kbhvn.					X																		
66. Hr. Ejnar Mortensen, Kommunelærer i Kbhvn.							X																
67. Hr. C. Nøsted, Kommunelærer i Kbhvn.					X										X								
68. Hr. Julius Andersen, Kommunelærer i Kbhvn.						X															X		
69. Hr. C. F. Thording, Kommunelærer i Kbhvn.																X			X				
70. Hr. Holger Nielsen, Kommunelærer i Kbhvn.												X								X			
71. Frk. Helga Kaarsbo, Kommunelærerinde i Kbhvn.				X			X														X		
72. Oluf Larsen, Kommunelærer i Kbhvn.																X							
73. Fru Olavia Holbæk, Kommunelærerinde i Kbhvn.					X																		
74. Hr. Edmund Hansen, cand. ph., Lærer ved de forenede Kirkeskoler, Kbhvn.																				X			
75 Hr. Hans Møller, Kommunelærer i Kbhvn.																					X		
76. Frk. Karen Jørgensen, Kommunelærerinde i Kbhvn.							X					X											
77. Fru Marie Hansen, Kommunelærerinde i Kbhvn.							X																
78. Hr. Alfr. Henriksen, Kommunelærer i Kbhvn.				X																			

79. Fru Camilla Henriksen, Kommunelærerinde i Kbhvn. .....
80. Hr. Aage Jørgensen, Kommunelærer i København. ... ..
81. Frk. Mimi Poulsen, Kommunelærerinde i Kbhvn. .....
82. Frk. Ingrid Balslev, Kommunelærerinde i Kbhvn. .....
83. Fru M. Bau, Viceinspektrice i Kbhvn. .....
84. Hr. Leo Aagaard, Kommunelærer i Kbhvn. .....
85. Hr. Hans Ejler Pedersen, Kommunelærer i Kbhvn. .....
86. Hr. Aage Hansen, Kommunelærer i Kbhvn. .....
87. Hr. E. V. Carstensen, Kommunelærer paa Frederiksberg
88. Hr. Kr. Kastberg, Kommunelærer paa Frederiksberg ....
89. Fru Olga Laustsen, Kommunelærerinde paa Frederiksberg
90. Hr. Niels Laustsen, cand. ph., Kom.lærer paa Frederiksberg
91. Frk. Estrid Ammitzbøl, Kommunelærerinde paa Fr.berg .
92. Frk. Frederikke Hofmann-Larsen, Kom.l.inde paa Fr.berg .
93. Frk. Inger Brodersen, Kommunelærerinde paa Fr.berg ..
94. Hr. K. J. Møller, Kommunelærer i Hellerup .....
95. Hr. C. C. Frederiksen, cand. ph., Kommunelærer v. Maglegaards Skole i Hellerup ....

Kursusdeltagernes Navn og Stilling	Stipendium Kr.	Boghjælp Kr.	Fonetik m. alm. Sproghistorie	Dansk	Svensk	Tysk	Engelsk	Fransk	Verdenslit.hist.	Historie	Religionshist.	Kunsthistorie	Statsret	Samfundslære	Geografi	Zoologi	Botanik	Geologi	Kemi	Naturlære	Mathematik	Regneunderv. Metodik	Bogsamlings-ordning
96. Hr. L. J. Bager, cand. ph., Kommunelærer i Gentofte .																			X				
97. Hr. K. Matzat Andersen, Kommunelærer i Gentofte .																							
98. Frk. Kathy Petersen, Kommunelærerinde i Vangede . .						X																	
99. Frk. Emilie Bruun, Kommunelærerinde i Rudkøbing .		70		X	X					X		X										X	X
100. Hr. Axel Gustav Nielsen, Kommunelærer i Vejle																							
101. Frk. Sara Barrit, Kommunelærerinde i Skanderborg . . .							X	X															
102. Hr. Alfr. Frederiksen, Kommunelærer i Thisted		60	X		X			X															
103. Hr. Johs. Nommesen, Andenlærer i Græsted		70																					
104. Hr. Johs. Rolver, Lærer ved Seminarieskolen i Jelling . .		70				X				X				X			X		X				
105. Hr. Friis Legardt Skov, Andenlærer i Halk		60	x					X				X											
106. Hr. Henrik Hermansen, Førstelærer i Sønderballe		70		X	X							x	X										
107. Hr. Hans Lorenzen, vik. Lærer i Hygum		70		X						X			X	X									
108. Hr. Chr. Kraiberg, Timelærer ved Gymnas i Kbhvn. . . .	500 fra Den sønderj. Fond													X	X								
109. Frk. Kirsa Scheel, Lærerinde v. Den Class. Legatsk. i Kbh															X								

| | | |

II. Lærerne.

a. Hovedafdelingen.

Fonetik (med alm. Sproghistorie): Hr. Professor, Dr. phil. *J. K. Sandfeld.*

Dansk: Hr. Docent, Dr. phil. *Johs. Brøndum-Nielsen.*
— Cand. mag. *E. Rørdam.*
— Cand. mag. *Oluf Friis* (Vikar).
— kgl. Skuespiller *P. Jerndorff* (Oplæsning).

Svensk: Universitetslektor, Fru Dr. phil. *Valfrid Palmgren Munch-Petersen.*

Tysk: Hr. Rektor *Julius Nielsen.*

Engelsk: — Professor, Dr. phil. *N. Bøgholm.*

Fransk: — Dr. phil. *William Rannow.*

Verdenslitteraturhistorie: Forfatteren, Hr. Kontorchef *Niels Møller.*

Historie: Forstanderen, Professor, Dr. phil. *Hans Olrik.*

Religionshistorie: Hr. Underbibliotekar, Dr. phil. *S. Pallis.*

Kunsthistorie: — Museumsdirektør, Docent, Dr. phil. *Francis Beckett.*
— Adjunkt, Dr. phil. *Vilh. Lorenzen.*

Danmarks Statsforfatnings- og Statsforvaltningsret: — Professor, Dr. juris *Knud Berlin.*

Alm. Samfundslære og Socialøkonomi: — Professor, Dr. polit. *Axel Nielsen.*

Geografi: — Universitetslektor, Dr. phil. *Gudmund Hatt.*
— Professor, Dr. phil. *C. M. Vahl* (Vikar).

Zoologi: — Professor, Dr. phil. *Ad. S. Jensen.*
— Universitetslektor *C. M. Steenberg* (Vikar).

Botanik: — Universitetslektor, Dr. phil. *P. Boysen Jensen.*

Geologi: — Docent, Dr. phil. *Poul Harder.*

Kemi: — Professor, Dr. phil. *Jul. Petersen.*

Naturlære:	Hr. Lektor *P. M. F. Agertoft.*
Matematik:	— Professor, Dr. phil. *Johs. Hjelmslev.*
	— Cand. mag. *David Fog* (Vikar).
Regneundervisningens Metodik:	— Skoleinspektør *G. J. Arvin.*
Bogsamlingers Ordning og Forvaltning:	— Biblioteksdirektør *Th. Døssing.*
	— Professor *Andr. Sch. Steenberg.*

Universitetslektor Georg Christensen og Frk. Dr. phil. Kirstine Thaning havde Orlov hele Aaret.

Underinspektør, Dr. Gudmund Hatt havde Orlov til 1. Oktober for at gennemføre sine planlagte arkæologiske Undersøgelser paa de vestindiske Øer. Professor, Dr. M. Vahl havde under hans Fravær den Godhed at varetage Geografi-Undervisningen.

III. Undervisningen.

Læseaaret begyndte den 2. September 1923 og endte den 28. Juni 1924.

Der er paa Hovedafdelingen givet Undervisning i følgende Fag: Fonetik, alm. Sproghistorie, Dansk (et større Kursus med Oldnordisk og et mindre Kursus), Svensk, Tysk, Engelsk, Verdenslitteraturhistorie, Historie, Religionshistorie, Kunsthistorie, Danmarks Statsforfatnings- og Statsforvaltningsret, alm. Samfundslære og Socialøkonomi, Geografi, Zoologi, Botanik, Geologi, Kemi, Naturlære, Matematik, Regneundervisningens Metodik og Vejledning i Ordning og Forvaltning af Bogsamlinger.

I de enkelte Fag har der væsentligst været gennemgaaet følgende:

Fonetik med alm. Sproghistorie.

Professor, Dr. phil. Kr. Sandfeld. 3 Timer ugentlig. Deltagernes Tal til Fonetik 9, til Sproghistorie 16.

Se tidligere Aarsberetninger.

Dansk.

Det større Kursus (A): 11—12 Timer ugl. Lærere: Docent, Dr. phil. Johs. Brøndum-Nielsen, cand. mag. Oluf Friis (Vikar), kgl. Skuespiller P. Jerndorff (Oplæsningsøvelser) og cand. mag. E. Rørdam (Særtimer med de tyskuddannede Lærere fra Sønderjylland). Deltagernes Tal 30, til dansk Sprog dog kun 28. Det mindre Kursus (B): 4 Timer ugl. Lærere: cand. mag. E. Rørdam, cand. mag. Oluf Friis. Deltagernes Tal 18, til Analyse 19.

A. Det større Kursus.

Oplæsningsøvelser (2 ugentlige Timer). Læst med de studerende er: Njals Saga (Brudstykker), Oehlenschlägers „Helge" (Frodes Drapa), St. Blicher „Hosekræmmeren", J. L. Heiberg „De Nygifte", nogle af H. C. Andersens Eventyr („Grantræet", „Skyggen", „Nissen hos Spækhøkeren", „Hyrdinden og Skorstensfejeren", „Den lille Pige med Svovlstikkerne", „Vanddraaben"), Chr. Winther „Hjortens Flugt" (i Udtog), Poul Møller „En dansk Students Eventyr" (Andejagten) og Digte, M. Goldschmidt „Kjærlighedshistorier fra mange Lande", Fr. Paludan-Müller „Adam Homo" (Brudstykker), Vilh. Topsøe „En første Kærlighed", J. P. Jacobsen „Gurresange", „Mogens" og „Et Skud i Taagen", Holger Drachmann, „Prinsessen og det halve Kongerige" (Udtog), Herman Bang „Irene Holm".

Sproghistorie og Sproglære: Docent, Dr. phil. J. Brøndum-Nielsen; 2 Timer ugl. Som Grundlag for Undervisningen er først læst en Del Tekster efter Bertelsens Oldnordisk Læsebog, idet samtidig Hovedtrækkene af Grammatikken er lært og indøvet. Derefter er — med Bertelsens Dansk Sproghistorie som Grundlag — det danske Sprogs Udviklingshistorie søgt belyst, idet Hovedvægten her først er lagt paa særlig sprog- og kulturhistorisk interessante Sprogmindesmærker som Runeindskrifter og Lovsprog; her er Lyd- og Bøjningsformernes Udvikling undersøgt sammen med karakteristiske Eksempler paa Betydningsovergange o. l. og under stadig Hensyntagen til nuværende danske Dialekter og Rigssprog. For den senere Sprogudviklings Vedkommende er der tillige givet en Paavisning af den stilistiske Udvikling o. l. (Holberg, Sneedorff m. m.). Paa Grundlag af moderne Tekster er der endelig foretaget syntaktisk-stilistiske Undersøgelser af nuværende Dansk. Gennem Foredrag er særlig behandlet Spørgsmaal som Forholdet mellem

Skriftsprog og Talesprog, mellem Rigssprog og Dialekter, Runeskriftens Oprindelse og Udvikling, Brevstil og Tidsskriftstil, den danske Retskrivnings Historie o. l. — I en ugl. Særtime, ved Kand. E. Rørdam, har de tyskuddannede sønderjyske Kursusdeltagere faaet gennemgaaet Hovedpunkterne af den danske Grammatik i Forbindelse med systematiske Øvelser i Analyse, og de har haft Retskrivningsøvelser.

Litteratur: Cand. mag. Oluf Friis; 7 Timer ugl. Som Haandbog er brugt Georg Christensens Litteraturhistorie, der er forudsat tilegnet. De to første Maaneder er anvendt til Gennemgangen af fem Hovedværker: Jeppe paa Bjærget; Aladdin; Vildanden; Mogens; Sange ved Havet. Gennemgangen har haft Karakteren af Laboratorieøvelser, idet Eleverne i Foredrag (ialt 15) har redegjort for Undersøgelser af de enkelte Værker: Kommentering, Tilblivelseshistorie, Forhold til Kilder, Komposition, Karaktertegning o. s. v. Ved Siden af Stoftilegnelsen har der især været lagt Vægt paa gennem disse Smaaopgaver at gøre Eleverne bekendt med hele det System af Læsemaader og Synspunkter, hvormed den moderne Litteraturforskning arbejder. — Ud fra disse Forudsætninger, der her er tilegnet, er i de følgende Maaneder i Form af Kollokvier og Forelæsninger Litteraturen blevet gennemgaaet i Sammenhæng, saaledes at Fortolkningen af Enkeltværker og Digte stadig har dannet Udgangspunktet for den videre Bestemmelse af Hovedforfatterne og de typiske litterære Bevægelser. Der har været lagt Vægt paa at fastholde Udviklingslinjerne indenfor Prosa, Poesi og Skuespil, og hvor det har været nødvendigt, er de europæiske Forudsætninger inddraget. Et Par Timer ugentlig er — især i den sidste Halvdel af Kursus'et — anvendt til Gennemgangen af den moderne Litteratur, begyndende med Johs. V. Jensen og hans Slægtled. Enhver Kursusdeltager har, naar ikke særlige Forhold har gjort sig gældende, skrevet en Opgave; eksempelvis kan nævnes „Holbergs Skildringer af Vægelsindet", „Ambrosius Stub", „Poul Møllers Produktion fra Kinarejsen", „Phantasterne", „H. C. Andersens Billedbrug til Belysning af hans Fantasi", „H. C. Andersens Børneskildringer", „Skjoldborgs Husmandsskildringer", „Jakob Knudsens Tanker om Opdragelse", „Degnen i Litteraturen" o. s. v.

B. Det mindre Kursus.

Kand. Oluf Friis (2 Timer ugl.) har i Oversigter og gennem Fortolkning af Hovedværker behandlet Litteraturen fra Holberg til 1870 og givet Oversigt over Litteraturen omkring og efter Aarhundredskiftet. Kand. Rørdam har i 1 ugl. Time gennemgaaet Hovedlinjerne i den danske Litteraturs Historie og dernæst i udførlig Fremstilling Folkeviserne og Litteraturen i 1870'erne og 1880'erne. 1 ugl. Time er anvendt til Øvelser i dansk Grammatik og Analyse.

Svensk.

Fru Lektor, Dr. phil. Valfrid Palmgren Munch-Petersen. 2 Timer ugl. Deltagernes Tal 25.

Den svenske Lydlære er gennemgaaet mundtlig. I Foredrag er der givet en Oversigt over den svenske Litteraturs Historie med udførligere Behandling af dens mest fremragende Personligheder. Fremstillingen har saa meget som muligt været knyttet til Oplæsning af Prøver af Digternes Værker. Til mere indgaaende Læsning, sproglig Indøvning og Fortolkning er brugt „Svenske Forfattere i Udvalg for Skole og Hjem" ved I. Falbe Hansen og O. Thyregod.

Tysk.

Rektor Jul. Nielsen. 6 Timer ugl. Deltagernes Tal 15.

Formaalet for det sproglige Kursus har været paa Grundlag af Deltagernes Forkundskaber dels at opbygge en videre og grundigere Indsigt i Sproget, praktisk og teoretisk, dels at vejlede i Behandlingen af Sproget paa en saadan Maade, at det kan danne Udgangspunktet for Undervisning i Mellemskolen og Realklassen.

Udtalen er indøvet ved teoretisk og praktisk Studium af Fonetik (E. Kapers „Kortfattet tysk Fonetik"), og der er foretaget Transskriptionsøvelser, dels paa Vægtavle, dels som Hjemmeopgaver.

Grammatikken er læst efter J. og E. Kaper: „Tysk Grammatik for de øverste Klasser"; der er lagt Vægt paa, at Deltagerne har faaet Øvelse i selvstændig Fremstilling af Regler, saaledes som man vilde behandle dem i en Skole. Hovedreglerne er indøvet ved J. Kapers „Tyske Stiløvelser for Mellemklasser". Desuden er Reinekes „Stiløvelser for

Gymnasiet II" benyttet baade til mundtlig og skriftlig Oversættelse.

Dels statarisk, dels kursorisk er læst — undertiden oversat, undertiden genfortalt paa Tysk — Pederzani-Weber: „Auf rauhen Pfaden"; J. Kapers „Fire tyske Noveller til Skolebrug"; S. Skouboe: „Tyske Noveller til Undervisningsbrug"; Partier af Ingerslevs og Vibæks „Deutschland II", belysende tysk Historie og Aandsliv; Otto Ernst: „Flachsmann als Erzieher"; Lessing: „Nathan der Weise"; Goethe: „Egmont"; Schiller: „Wilhelm Tell". Ved Læsningen er der lagt Vægt paa Opøvelsen af Evnen til sproglig Iagttagelse (Fraseologi, Synonymik).

E. Kapers og Rodhes Taleøvelser er gennemgaaet, bl. a. saaledes at Deltagerne har faaet Lejlighed til at eksaminere paa Grundlag af en af vedkommende udarbejdet Disposition. Der er givet Prøver paa forskellig Behandling af et saadant Stof. En Del Smaahistorier er blevet forelæst for og dernæst genfortalt af Deltagerne, mundtlig eller skriftlig. Anskuelsesbilleder er blevet gennemgaaet for at vise Behandlingsmaaden i Skolen.

I Samtaleform er drøftet forskellige undervisningstekniske Spørgsmaal vedrørende Tysk: direkte Metode, Oversættelsesmetode, „eine vermittelnde Methode", Stilskrivning. Endvidere er der meddelt de studerende en Oversigt over Hjælpemidlerne til fortsat Uddannelse i Sproget.

En Oversigt over Litteraturens Historie er givet i Foredrags- og Samtaleform (Deltagerne har bl. a. benyttet Holtz u. Deetjen: Grundriss der deutschen Litteraturgeschichte); talrige Litteraturprøver er gennemgaaet, særlig Lyrik og Ballade efter Klüge: Auswahl deutscher Gedichte, og Hovedscener af Goethes „Faust" I.

Engelsk.

Professor, Dr. phil. Bøgholm. 6 Timer ugl. Deltagernes Tal 15.

Gennemgaaet er Bøgholm og Madsen: „Engelsk Indledningskursus" og Bøgholm og Madsen: „Engelsk Læsebog for Mellemskolen", med Undervisningens praktiske Form for Øje; endvidere Frankfort Moore: The Jessamy Bride; Mc Carthay: A History of Our Own Times, vol. VII; Bøgholm: Engelsk Digtsamling; Shakespeares „Macbeth" (Bøgholm og Madsens Udgave); A. Western: English Institutions; Krohn:

English Daily Life; Bøgholm: Engelsk Sproglære; O. Jespersen: Engelske Lydskriftstekster; Ad. Hansen: Engelske Stiløvelser; Madsen og Grønbæk: Øvelser til Oversættelse paa Engelsk. Litteraturhistorien er gennemgaaet mundtligt, og der er givet Litteraturprøver. Ugenlig er der skrevet Stile, og der er i Slutningen af Læseaaret givet de studerende Anvisning til fortsat Selvstudium.

Fransk.

Dr. phil. Will. Rannow. 4 Timer ugl. siden $^{19}/_{10}$. Deltagernes Tal 21.

Deltagerne, der overvejende var ukendte med Fransk, fik først det franske Alfabets Ejendommeligheder gennemgaaet og lært gennem populær Fonetik.

Dernæst er Jungs franske Elementarbog gennemgaaet 3 Gange og grundig læst. Den i Bogen fremstillede Grammatik er gennemgaaet, lært og senere suppleret med Grammatik og Syntaks i betydeligt Omfang. Deltagerne har faaet dikteret et Tillæg med Eksempler o. s. v. Saaledes er Nægtelserne, Passiv, refleksive Verber, s u b j o n c t i v's Regler, alt om Pronominer, Adverbier, Talord m. m. indøvet.

Oplæsningsøvelser har fra først til sidst spillet en stor Rolle i Forening med Anvisninger til paa letteste Maade at lære mulige Elever i Fremtiden en god Udtale.

Alle Bogens 46 danske Stykker er anvendt som Stilopgaver og lært.

I de sidste 2 Maaneder har Deltagerne ekstemporeret Prosper Mérimées „Colomba".

Maalet har været at sætte Deltagerne i Stand til Videre-arbejde paa egen Haand og at give dem — kvalitativt — en Kundskabsmasse, der kan staa Maal med, hvad der fordres ved Studentereksamen.

Verdenslitteraturens Historie.

Forfatteren, Kontorchef Niels Møller. 2 Timer ugl. Deltagernes Tal 10.

Se tidligere Aarsberetninger.

Historie.

Professor, Dr. H. Olrik. 6 Timer ugl. Deltagernes Tal 23, hvoraf 1 passiv.

1) Som Indledning er der givet en almindelig Udsigt over de historiske Kilders Art og gennemgaaet Hovedtræk af historisk videnskabelig Metode. Herved er der tillige

lagt Vægt paa at belyse enkelte vigtige Punkter af Oldtidshistorien.

2) Nordens Historie: Oldtidslivet og Middelalderens Historie indtil omtrent 1513 er udførlig gennemgaaet i sammenhængende Foredrag med særlig Betoning af Stats- og Samfundsudviklingen. Danmarks Historie er, navnlig vedrørende de betydningsfuldeste Kulturepoker, behandlet mest indgaaende, Norges, Islands og Sveriges Historie til Dels mere kortfattet. Dernæst er foredragsvis skildret enkelte Personligheder og især Knudepunkter i den nyere og nyeste Tids Historie, saaledes: Kristjern II; Konge og Lensmand indtil Frederik I's Død; Begivenhederne i Danmark 1536 og deres videre Følger for Statsudviklingen; den svenske Kongemagts Udvikling under Gustaf Vasa; Udviklingsgangen i den svenske Reformations Historie; Gustaf Adolfs Politik; Regeringsskiftet i Danmark 1660, dets Aarsager og dets Følger; Enevældens System; Pietismens Ytringer og Virkninger; Slesvig og Kongeriget i 16.—18. Aarh.; den svenske „Frihetstid"; Landboforholdene i det 18. Aarhundrede; Krisen i 1807; Danskhedens Vaagnen i Sønderjylland. (Fremstillingen af Forfatningsudviklingen i det 19. Aarh. er henvist til Undervisningen i Danmarks Statsforfatnings- og Statsforvaltningsret.) I Samtaler er ogsaa andre Punkter af den nyere Tids Historie lejlighedsvis berørte. Af Kursusdeltagere er der holdt Foredrag om: 1) Erik Plovpenning, 2) Valdemar Atterdags Genrejsning af Danmark, 3) Kalmarunionen, 4) Kristjern II og Reformationen, 5) Karakteristik af Griffenfeld, 6) Inkorporeringen af Slesvig 1721, 7) Frihetstiden i Sverige, 8) Krisen 1807, 9) Danskhedens Vaagnen i Sønderjylland.

3) Verdenshistorie: Paa Grundlag af Kr. Erslevs „Oversigt" I—III er Middelalderen gennemgaaet dels i Samtaler, dels i udførligere Foredrag. Af alle Deltagerne er der udarbejdet en skriftlig Oversigt: Benediktinermunkenes kulturhistoriske Betydning. Af Kursusdeltagere er der holdt Foredrag om 1) Ludvig IX den hellige, 2) John Wicclif, 3) Den tyske Mystik.

Foredragsvis, men tillige under Henvisning til Erslevs „16. Aarh." og Fridericias „17.—18. Aarh.", er gennemgaaet Frankrigs Historie i nyere Tid med Betoning af Statsudviklingen og med Inddragelse af de andre europæiske

Landes Historie overalt, hvor Sammenhængen tillod det. Af Kursusdeltagere er der holdt Foredrag om 1) Gustaf Adolfs Optræden i 30 Aars Krigen, 2) Solkongen i Versailles.

I Foredrag og i Samtaler paa Grundlag af J. A. Fridericias „Revolutionen og Napoleon" er der givet en udførlig Fremstilling af den store franske Revolution med omfattende Indledning, dertil nogle Hovedpunkter i Napoleons I's Styrelse, navnlig de indre Forhold. Af en Kursusdeltager er der holdt Foredrag om Napoleon I og Pius VII.

Tiden fra 1815 til 1871 er udførlig gennemgaaet i Samtaler paa Grundlag af Fridericias Oversigter. Dertil Hovedpunkter af Samtidens Historie indtil 1914 med Vægten lagt paa Kolonimagtens Udvikling og de verdenshistoriske Kriser. Af Kursusdeltagere er der holdt følgende Foredrag: 1) Reaktionen 1815—22, 2) Russiske Landboreformer i 19. Aarh., 3) England og Indien, 4) Udbruddet af den fransk-tyske Krig 1870, 5) Serbiens Udvikling indtil 1914.

Overalt er der lejlighedsvis givet Anvisning paa Stoffets pædagogiske Behandling.

Under Lærerens Vejledning er der aflagt Besøg paa Rigsarkivets Udstilling af Breve og Dokumenter til Danmarks Historie (hvor ogsaa Underarkivar Frk. Glarboe gav Vejledning) og paa Frilands- og Landbrugsmusæerne ved Lyngby. Historieholdet deltog desuden i den kunsthistoriske Udflugt til Helsingør og Kronborg (se ndfr.).

Religionshistorie.

Underbibliotekar, Dr. Sv. A. Pallis. 2 Timer ugl. Deltagernes Tal 9, senere 10.

1. En kort Oversigt over Religionsforskningens Historie fra Herodot til vore Dages Forskning (Robertson Smith, Vilh. Grønbech) med særlig Fremhævelse af Romantikens Tid (Herder, Brdr. Grimm, Max Müller).

2. En udførlig Gennemgang af Grundlaget for de primitive Religioner med særlig Fremstilling af de tre Hovedtyper: Jægerne (Australerne, de nordamerikanske Blackfeet Indianere), Kvægavlerne (den indiske Somakult) og Agerbrugerne (Nordboerne).

3. En kort historisk Oversigt over de store Folkevandringer i 2. Aartusinde f. Chr., som førte til Dannelsen af

de historisk kendte Riger i Middelhavsbækkenet og i Forasien.

4. En historisk Gennemgang af de vigtigste af Byreligionerne (Ægypten, Babylon og Assyrien, Israel, Persien, Hellas, Rom, Hellenismen, Islam, Nordgermanerne og Indien), hvorved særlig Vægt er lagt paa Fremstillingen af Israel, Hellas og Indien. — Fire af Deltagerne har udarbejdet følgende Afhandlinger, der til dels er holdt som Foredrag: 1) Den græske Kult. i Eleusis, 2) Opfattelsen af Guderne i den ældre Edda, 3) Buddhas Liv og Lære, 4) Fremmed religiøs Paavirkning i Senjødedommen.

Kunsthistorie.

Museumsdirektør, Docent, Dr. F. Beckett og Adjunkt, Dr. V. Lorenzen. 2 Timer ugl. Deltagernes Tal 21, senere 20, hvoraf 4 dog kun havde Bygningskunstens Historie, 7 alene Billedkunstens Historie.

a. Billedkunstens Historie (Dr. F. Beckett). Med Becketts „Verdenskunstens Historie i Grundtræk" som Lærebog er Statens Museum for Kunst gennemgaaet. Der er begyndt i Afstøbningssamlingen med Billedhuggerkunstens Historie, fortsat i Malerisamlingen med italiensk og nederlandsk Malerkunst og sluttet med skandinavisk Malerkunst i 19. Aarh. Gennem Samtaler om enkelte Kunstværker er Deltagernes Evne til Forstaaelse og Tilegnelse af Billedkunst prøvet. Hvor Materialet i Statens Museum glipper — navnlig Renæssancens italienske Malerkunst — er Partier af Billedkunstens Historie gennemgaaet paa Lærerhøjskolen med Benyttelse af Lærerhøjskolens Fotografier og kunsthistoriske Litteratur.

b. Bygningskunstens Historie er af Dr. Lorenzen gennemgaaet paa Grundlag af F. Becketts „Verdenskunstens Historie i Grundtræk". Der er lagt Vægt paa at give Deltagerne Kendskab til de store, nyskabende Perioder og deres vigtigste, mest karakteristiske Monumenter. Særligt Hensyn er taget til Dansk Bygningskunst gennem Tiderne og til dens nuværende Standpunkt og Vilkaar. Det har været Hensigten — foruden at bibringe Deltagerne de nødvendigste Kundskaber, ogsaa til de almindelige arkitektoniske Fagudtryk — at lære dem at se selv, skønne over Ligheder og Forskelle og derigennem udvikle og danne deres Forstaaelse af Bygningskunstens historiske og æstetiske Vær-

dier. Dette Maal er tilstræbt ved at vise, hvorfor den enkelte Bygning er, som den er, i Kraft af sin Beliggenhed, Plan, Opbygning og Façader.

Undervisningen er foregaaet gennem Foredrag med Samtaler og med udstrakt Benyttelse af Billeder.

Under Lærerens Ledelse er der foretaget en Studieudflugt til Helsingør og Kronborg.

Danmarks Statsforfatnings- og Statsforvaltningsret.

Professor, Dr. jur. Knud Berlin. 2 Timer ugl. Deltagernes Tal 15, senere 14.

Med Knud Berlins „Den danske Statsforfatningsret" (I, 1922) som Grundlag er den danske Statsret i dens Hovedtræk og i Belysning af dansk og fremmed parlamentarisk Praksis gennemgaaet dels i Forelæsningsform, dels eksaminatorisk. Paa Grundlag af Knud Berlins „Den dansk-islandske Forbundslov" (2den Udgave, 1924) er ligeledes Islands tidligere og nuværende Stilling til Danmark gennemgaaet i en Række Foredrag.

Almindelig Samfundslære og Socialøkonomi.

Professor, Dr. polit. Axel Nielsen. 2 Timer ugl. Deltagernes Tal 15, senere 14.

Paa Grundlag af Riis-Hansens „Kortfattet Samfundsøkonomi", 2. Udg. (1918) er der dels eksaminatorisk, dels i Forelæsningsform givet en Oversigt over Nationaløkonomien, idet Vægten særlig er lagt paa mere aktuelle Spørgsmaal som Vekselkurs, Socialisme, Syndikalisme, Bolschevisme o. lign. I Statistik er gennemgaaet sidste Aargang af Statistisk Aarbog. I Forbindelse hermed har de studerende læst Ad. Jensen, Samfundskundskab, 2. Hefte, 3. Udg. (1922). Skatteprincipper og Beskatningen i Danmark er kortelig gennemgaaet i Foredrag.

Geografi.

Professor, Dr. M. Vahl (Vikar) og Dr. G. Hatt. 4 Timer ugl. Deltagernes Tal 12.

Første Halvdel af Læseaaret er anvendt til Gennemgang af den almindelige Geografi, omfattende følgende Afsnit: 1) Redegørelse for Jordens Form og Bevægelser, Metode til Stedsbestemmelser, nogle af de vigtigste Kortprojektioner. 2) De vigtigste Grundtræk af Geofysiken

3) Oversigt over de vigtigste Terrænformer med Redegørelse for deres Tilblivelse. 4) Grundtræk af Havets Naturforhold. 5) Atmosfærens Naturforhold, herunder særlig Temperatur- og Vindforhold. 6) Nogenlunde udførlig Fremstilling af Klima- og Vegetationszonerne. 7) Oversigt over Erhvervskulturens Hovedformer i deres Afhængighed af det geografiske Milieu.

Sidste Halvdel af Læseaaret er anvendt til Gennemgang af Asiens Geografi, idet der under Skildringen til Sammenligning jævnlig er fremdraget kulturgeografiske Træk fra andre Verdensdele.

Undervisningen er givet i Form af Foredrag og Samtaler. De studerende har haft Lejlighed til at besvare skriftlige Opgaver.

Zoologi.

Professor, Dr. Ad. S. Jensen. 4 Timer ugl. Deltagernes Antal 7.

I Samtaler er gennemgaaet alle de vigtigste Dyregruppers ydre og indre Bygning, Systematik og Biologi, under Benyttelse af J. E. V. Boas: „Lærebog i Zoologien" og C. F. Lütken: „Lærebog i Zoologien Nr. 1". Undervisningen har fundet Sted i Universitetets zoologiske Studiesamling; desuden er Samlingerne i Zoologisk Museum hyppigt benyttet. — Nogle af Eleverne har jævnlig indsamlet og medbragt levende Materiale, især Smaadyr fra Ferskvand, der undersøgtes under Mikroskop. — Der er i Foraaret foretaget en zoologisk Ekskursion til Hareskovene, Frederiksdal Skov, Hulsø, Furesø og Fiskebæk.

I 16 Timer har Lektor C. M. Steenberg (Vikar) gennemgaaet Læren om Vævene og Fosterudviklingen, med Forevisning af Præparater fra Universitetets histologisk-embryologiske Institut.

Botanik.

Dr. phil. P. Boysen Jensen. 4 Timer ugentlig foruden Ekskursioner. Deltagernes Antal 7. Ved velvillig Tilladelse fra Botanisk Haves Direktør (først Prof. C. Raunkiær senere Prof. C. H. Ostenfeld), har Undervisningen fundet Sted i Botanisk Laboratorium. Øvelserne i Plantefysiologi har med Tilladelse af Hr. Prof. Dr. phil. & med. & bot. & zool. W. Johannsen været afholdt paa Plantefysiologisk Laboratorium.

Af Frøplanterne er de vigtigste Familier blevet gennemgaaet; fremdeles er der givet en kortere Oversigt over Spore-

planterne. Planternes Organer er blevet behandlet ret indgaaende, hovedsagelig i Samtaleform. Endvidere er der givet en temmelig udførlig Oversigt over Plantefysiologien, heri indbefattet Arvelighed og Udviklingslære. Som Grundlag er benyttet Warming og Johannsen: Den almindelige Botanik, 1900.

I Obtober til Marts er der benyttet 2 Timer ugentlig til mikroskopiske Øvelser, dels over de højere Planters anatomiske Bygning, dels over vigtige Typer af Sporeplanterne. I April til Juni har Deltagerne selv anstillet forskellige plantefysiologiske Forsøg, nærmest saadanne, som kunde tænkes at finde Anvendelse ved Skoleundervisningen.

Der er i Aarets Løb foretaget 4 Ekskursioner (til Dragør, Boserup, Hellebæk—Hornbæk og Lyngby), under hvilke Deltagerne har stiftet Bekendtskab med de vigtigste Typer af danske Plantesamfund.

Geologi.

Docent, Dr. phil. Poul Harder. 2 Timer ugl. foruden Ekskursioner. Deltagernes Tal 11.

Paa Grundlag af N. V. Ussings „Den almindelige Geologi" og Edmond Andersens „Danmarks Geologi" er gennemgaaet Mineralogi, Bjergartslære, dynamisk Geologi og historisk Geologi samt Danmarks Geologi. og paa den Maade, at enkelte Afsnit er blevet særlig udførligt behandlede, f. Eks. Mineralogi, Vandløbenes og Gletschernes geologiske Virksomhed og for Danmarks Vedkommende Undergrunden i Østsjælland (Kridt og ældre Tertiær).

Til Undervisningen har været benyttet Lærerhøjskolens Samling, og den har yderligere i udstrakt Grad været støttet til Demonstrationer paa Mineralogisk Museum, dels af den udstillede Hovedsamling, dels af Studiesamlingen og mikroskopiske Præparater og dels af den meget store Samling af Lysbilleder.

Der er foretaget følgende geologiske Ekskursioner: til Kagstrup, Lille Skensved, Lellinge, Herfølge, Fakse og Stevns Klint (1 Dag med Automobil) og til Hedehusene ($^1/_2$ Dag). Desuden er der aflagt Besøg paa Den Ankerske Marmorforretnings Stensliberi i Frihavnen.

Kemi.

Professor, Dr. phil. Jul. Petersen. Deltagernes Tal 12. 2 Timer ugl. Forelæsninger eller Samtaler, $2^1/_2$ Time ugl. Laboratorieøvelser. Ved Velvilje af Direktøren for Polytekn. Læreanstalt har Undervisningen været afholdt paa Polytekn. Læreanstalt.

Der henvises til tidligere Aarsberetninger.

Naturlære.

Lektor P. M. F. Agertoft. 8 Timer ugl. Deltagernes Tal 12.

Paa Grundlag af Barmwaters Lærebøger for Gymnasiets matematisk-naturvidenskabelige Retning er gennemgaaet Varmelære, Optik, Mekanisk, Fysik, Magnetisme og Elektricitet. Inden for hver af disse Discipliner er enkelte Afsnit behandlet udførligere, af Varmelæren saaledes Varmeteoriens Hovedsætninger og Læren om Tilstandsændringer; af Lyslæren: Interferens og Polarisation; af Mekaniken: Svingende Bevægelse. Overalt lægges der særlig Vægt paa den eksakte Opfattelse af de fysiske Størrelser: Hastighed, Acceleration, Kraft, Arbejde, Strømstyrke, Elektricitetsmængde o. s. v. og disse Størrelsers Afhængighed af Grundstørrelserne, Længde, Vægt og Tid.

I to sammenhængende Timer har Deltagerne ugenlig haft fysiske Øvelser. Inddelte i Hold har de i Aarets Løb udført 48 saadanne Øvelser fra alle Dele af Fysikken. Som Eksempler kan nævnes: Bestemmelse af faste Legemers Varmefylde, Smeltevarme, Øvelser med Fotometer, Spektrometer og Spektroskop, Katetometer, Strækning og Snoning, Vægtfylde, Elektrolyse o. s. v. Hver Deltager afgiver den nærmest følgende Gang en skriftlig Rapport om Øvelsen, i Reglen med Tegning af Apparaternes Opstilling, grafisk Fremstilling af Maaleresultater og lg.

Udenfor den egenlige Undervisningstid har Deltagerne til bestemte Tider haft Adgang til Laboratoriet for at foretage Forsøg i Mellemskolens og Realskolens Pensum; samtlige danske Lærebøger findes til Raadighed i Laboratoriet. Naar saa et passende Afsnit er gennemgaaet, ofres een, hyppig to Timer paa disse Demonstrationsforsøg. To af Deltagerne, tilfældigt valgte, foretager Forsøgene for de øvrige, der altsaa i disse Timer under Forsøgene optræder som Mellemskoleelever, men bagefter som Kritikere. Af saadanne

Demonstrationsforsøg har man i Aar haft f. Eks.: Varmegrader og Varmemængder; Luftarter og Dampe; Vædskers Egenskaber; Lysets Tilbagekastning og Brydning; Farver.

Matematik.

Professor, Dr. phil. J. Hjelmslev. 10 Timer ugl. Deltagernes Antal 11.

I. Algebra er læst efter Ad. Meyers Lærebog i Algebra (med nogle Tilføjelser) samt efter J. Hjelmslev, Elementær Geometri III. Herved er naaet en ret fuldstændig Gennemgang af den elementære Talteori, Kædebrøk, irrationale Tal, Rod, Logaritmer, Ligninger, komplekse Tal.

II. Infinitesimalregning er læst efter J. Hjelmslev, Elementær Geometri IV.

III. Geometri. De studerende har i Foredrag og Samtaler gennemgaaet det vigtigste af de 6 første Bøger af Euklids Elementer, idet der er foretaget Sammenligninger med andre Lærebøger og Drøftelser af Fordele og Mangler ved de forskellige Fremstillingsmaader. Især er der taget Hensyn til nyere danske Lærebøger, men ogsaa karakteristiske Punkter i vigtige fremmede Lærebøger f. Eks. Legendres Geometri er blevet fremdraget. Enkelte Emner er nærmere uddybet gennem særlige Foredrag (se nedenfor).

J. Hjelmslev, Elementær Geometri I, II (Stereometri), og III (Analytisk Geometri, Trigonometri og Konstruktionslære) er læst. Desuden er benyttet Jul. Petersen, Metoder og Teorier.

Endvidere er læst udvalgte Afsnit af J. Hjelmslev, Geometriske Eksperimenter.

IV. Foruden ved ovennævnte Øvelser over Euklids Elementer har Kursusdeltagerne holdt Foredrag over andre Emner, f. Eks. Trekantens Vinkelsum; ældre og nyere Parallelteori; den regulære Femkant; Uligheder; Vinklens Tredeling.

V. De studerende har haft skriftlige Hjemmeopgaver hver Uge, og mundtlig er gennemgaaet et stort Antal Øvelsesopgaver, med eller uden Forberedelse. Endvidere er der afholdt Øvelser paa Grundlag af V. Trier: Materiale til Øvelse i matematisk Opgavegennemgang.

Regneundervisningens Metodik.

Skoleinspektør, cand. mag. G. J. Arvin. Ialt 10 Timer. Deltagernes Tal 23.

Undervisningen har væsentlig taget Sigte paa Mellemskolens og Realklassens Regneundervisning.

Kursus i Bogsamlingers Ordning og Forvaltning.

Biblioteksdirektør Th. Døssing og Prof. Andr. Sch. Steenberg. 1 Time ugl. i 6 Maaneder. Deltagernes Tal 20.

Gennemgaaet er det vigtigste om Bogsamlingernes Ordning og Drift, idet der er lagt særlig Vægt paa at give Øvelse i Klassedeling og Katalogisering.

Der er aflagt Besøg paa Københavns Kommunebiblioteker, Ny Carlsberg Vejs Skoles Læsesal og Bogbindermester Anker Küsters Værksted.

Frie Foredrag.

Lærerhøjskolen har paa Lørdag Aftener ladet afholde følgende Foredrag, hvortil alle de studerende havde Adgang:

1. Hr. Professor, Dr. Erik Arup: Norges Forhold til Grønland.
2. Forfatteren Hr. Aage Meyer Benedictsen: Venedig (med Lysbilleder).
3. Frau Dr. Maja Loehr: Wien som Kunstby (med Lysbilleder).
4. Frk. Henni Forchhammer: Folkenes Forbund (med Lysbilleder og andre Billeder samt grafiske Fremstillinger).
5. Hr. Universitetslektor, Dr. phil. Gudmund Hatt: Fra en arkæologisk Studierejse til de vestindiske Øer (med Lysbilleder).
6. Hs. Exc. Generalløjtnant, Dr. phil. A. Tuxen: Poul Løvenørn og Ingeborg Winding.

Foredragene Nr. 1 og 4 efterfulgtes af Diskussion.

IV. Oversigt over Udgifterne.

For *Finansaaret* 1923—24 har Udgifterne været følgende:

Stipendier til Kursusdeltagerne	31,175 Kr.	„ Øre
Boghjælp til Kursusdeltagerne	3,538 —	65 —
Ialt til Deltagerne	34,713 Kr.	65 Øre
Lærerlønninger	37,566 Kr.	60 Øre
Frie Lørdagsforedrag	265 —	77 —
Biudgifter ved Undervisningen (Ekskursioner, Medhjælp ved Kemiundervisningen o. s. v.)	1,178 —	05 —
Ialt til Undervisning	39,010 —	42 —
Ialt til Lærerhøjskolens Aarskursus	73,724 Kr.	07 Øre

V. Andre Meddelelser.

Flertallet af Kursusdeltagerne sluttede sig sammen i en „*Kursusforening*“ under Forstanderens Patronat. Dens Formand var Hr. Kommunelærer C. L. Christoffersen, Nysted. Foreningen har virket ved Afholdelse af Foredrag og Diskussioner, Oplæsninger og Musik, alt i Forbindelse med selskabelig Sammenkomst, har endvidere foranstaltet Ture, Besøg paa Institutioner og større Udflugter og har holdt en Del Blade.

Møderne har været:

1. Forhandling om Læreruddannelsen, indledet af Hr. Professor H. Olrik.
2. Hr. Musæumsinspektør, Dr. phil. Fr. Poulsen: „En Rejse i Aetolien“. Med Lysbilleder.
3. Oplæsning af Hr. Overlærer Vald. Kierkegaard, Holte.
4. Julefest med Oplæsning af Hr. Professor Vilh. Andersen.
5. Hr. Statsgeolog, Dr. phil. Victor Madsen: Jordskælv og Vulkaner. Med Lysbilleder.
6. Fastelavnsfest med Opvisning af Folkedanse ved „Foreningen til Folkedansens Fremme“.

7. Koncert ved Hr. Operasanger Klinge og Hr. Pianist Lund-Christiansen.
8. Koncert ved Studentersangerkvartetten O+O+O+O.
9. Koncert ved Hr. Operasanger Ottosen og Hr. Overlærer Sunesen.

Besøg er aflagt paa Den kgl. Porcellænsfabrik, Rigsdagen, Ruinerne under Christiansborg Slot, Politikens Hus, Glyptoteket, Finsens Lysinstitut, Galle & Jessens Chokoladefabrik.

Foreningen har foretaget en Udflugt til Malmø og Lund. Rejsen var tilrettelagt af Fru Dr. Valfrid Palmgren Munch-Petersen og Foreningen „Norden". I Malmø modtoges de danske Lærere og Lærerinder af Hr. Redaktør Waldemar Bülow paa den svenske Forening „Norden"s Vegne og af Overlærer L. Angberg, og de to Herrer var hele Dagen uforlignelige Førere. I Malmø besaa man Stortorget, Raadhuset og St. Petri Kirke, hvor Hr. Musikdirektør Axel Boberg spillede Orglet og Hr. Pastor Albert Lysander gav et Rids af Kirkens Historie. I Lund besaa man Parkerne, Esaias Tegnérs Gaard, Domkirken, Universitetet og Kulturhistoriska Museet, hvorefter man sluttede med en festlig Middag.

Kursusforeningen har faaet 810 Fribilletter til Det kgl. Teater, 452 til Betty Nansens Teater, 189 til Det ny Teater, 110 til Folketeatret, 60 til Dagmarteatret og 55 til Casino.

Det kgl. Teater har velvilligst tilstaaet Lærerhøjskolens studerende Fribilletter til Det kgl. Teaters Forestillinger, naar der ikke var udsolgt.

Lærerhøjskolens studerende har endvidere haft Adgang til „De højere Skolers Kunstaftener".

Frk. Hedevig Valentin har givet de studerende 10 Fribilletter til sin Svensk-Oplæsnings-Aften.

Pædagogisk Selskab og Kristelig Lærer- og Lærerindeforening har givet de studerende fri Adgang til sine Møder, og Selskabet for Naturlærens Udbredelse har givet Deltagere i Fysik- og Kemi-Undervisningen Frikort til sine Foredragsaftener.

Under Museumsinspektør Jørgen Olriks Ledelse er der foretaget en Udflugt til Frilands- og Landbrugsmuseerne ved Lyngby, der som sædvanlig stod de studerende aabne uden Vederlag, og derefter Skovtur.

I Læseaaret 1923—24 har Lærerhøjskolen haft Besøg af adskillige Gæster. Fra Island Frk. Ranveig Lindal, Lærerinde ved Blöndós Kvindeskole (Geografi, Religionshistorie). Fra Norge Frk. Karen Staksnæs, Lærerinde ved den komm. højere Alménskole i Haugesund (overværede i hele Efteraarshalvaaret Undervisningen i Zoologi, Botanik og Regneundervisnings-Metodik), Hr. Rasmus Øvrelid, Lærer ved Volda Lærerskole, og Hr. Hilmar Ervik, Lærer og Sløjdinspektør i Strandvik ved Bergen (Dansk, Historie og Naturlære). Fra Sverige: Hr. Folkskolinspektör G. Thunander og Hr. Överlärare, Dr. O. Friberg, Malmö. Fra Czeko-Slovakiet Hr. Pastor, Dr. theol. T. B. Kaspar, Sekretær ved den czekoslovakiske Legation i London, og M.me Russova, Professor ved det ukrainiske Institut i Prag. Fra Schweiz Lærerinderne Frk. Alice Uhler og M. Schmid, Höngg ved Zürich. Fra U. S. A. Miss Dagmar Potholm, Lærerinde i Hartfort, Connecticut (fulgte Undervisningen paa det store Dansk-Kursus næsten hele Læseaaret) og Mr. Halfdan Gregersen, Docent ved Standford University, California (Dansk). Fra Australien Mr. Robert G. Cameron, Sidney. Danske Gæster: Hidtilværende Højskoleforstander i Cascallares, Argentina, Johs. Villumsen, der overværede Historietimerne, indtil han blev kaldet til Lærer ved Jelling Statsseminarium; Kaptajn L. N. Klint (Statsret); Skoleinspektør Otto Bjørneboe, der deltog i Bibliotekarkursus'et, indtil han i April udnævntes til Undervisningsinspektør for Realskolerne.

C. Lærerhøjskolens korte Kursus i 1923.

De korte Kursus i Sommeren 1923 var i meget høj Grad indskrænkede. Af financielle Grunde blev Bevillingen til disse Kursus nedskaaret med 2 Tredjedele, og man maatte derfor nøjes med at afholde de for Skolerne nødvendigste Kursus. Der indkaldtes da kun Ansøgninger til Afslutnings-

kursus i Dansk for Landsbylærere (fordi der imellem dem var mange tysk-uddannede Lærere fra Sønderjylland), Afslutnings- og 1ste Fortsættelseskursus i Tysk og Engelsk, Afslutningskursus i Fransk, Afslutnings- og Begyndelseskursus i Kemi. Desuden holdtes de sædvanlige Sang-Instruktionskursus rundt om i Landet.

I. Ansøgere og Deltagere.

Tallet af Ansøgere, der i 1922 havde været 976, blev i 1923 som Følge af Indskrænkningen til nogle faa Fag (og indenfor disse væsenlig kun Fortsættelses- og Afslutningskursus) enestaaende lille. Skønt der ved Misforstaaelse indkom nogle Ansøgninger, der faldt udenfor de givne Rammer, blev det samlede Ansøgertal kun **128.** Til Gengæld kunde det store Flertal af disse antages. Der antoges nemlig **110,** af hvilke 3 dog blev hindret i at bruge Kursus'et.

Ansøgernes Fordeling efter Skoler fremgaar af nedenstaaende Tabel.

Ansøgere om korte Kursus 1923.

Fag	Seminarier	Højere Alménskoler	Folkeskolen				Uden Skolestilling	Ialt
			Københavns	Købstæder		Landet		
				Kommunale Skoler	Dertil svarende private Skoler	Kommunale Skoler		
Dansk I—II		2		1	1	26		30
Svensk						1		1
Tysk		7		14	1	5		27
Engelsk	1	3	1	11		12		28
Fransk		6		2				8
Geografi		2				1		3
Kemi	1	12	1	12		2		28
Musik						2	1	3
Ialt...	2	32	2	40	2	49	1	128

Hermed følger Listen over Deltagerne. De, som ikke havde Stipendium, er mærkede med Stjerne foran Navnet. Navnene paa de antagne, der frasagde sig Kursus'et, er sat i Klammer.

Dansk.

1.—15. August.

Afslutningskursus.

Hr. Laur. Petersen, Førstelærer ved Daugaard Mark Skole.
„ Marius Olsen, Komm.lærer i Vejlby.
„ Knud Højgaard Jensen, Førstelærer i Vattrup.
„ J. Buttenschön, Lærer i Astrup.
„ Marius Pedersen, Andenlærer i Øster Sundby.
„ J. L. Vejbye Johansen, Lærer i Idskov.
„ K. F. Overgaard, Lærer i Næstrup.
„ Peter Yde, Lærer i Tilsted.
„ Johs. Jørgensen, Førstelærer i Nees.
„ Fr. Sørensen Sneum, Lærer i Gjellerup.
„ J. M. Christensen, Førstelærer i Askov.
„ Johan Petersen, Lærer i Grarup).
„ Chr. Bruhn, Førstelærer i Rinkenæs.
„ H. Negendahl, Førstelærer i Skelde.
„ Hans Petersen, Andenlærer i Blans.
„ Th. Schacht, Førstelærer i Skodsbøl.
„ M. H. Gilleberg, Førstelærer i Vilsbæk.
„ J. C. Dalum, Førstelærer i Gaaskær.
„ Thomas Petersen, Lærer i Adsbøl.
„ J. L. Bonde, Førstelærer i Skærbæk.
„ Lorenz Borst, Lærer i Frederikskog.

Tysk.

12.—26. Juli.

Afslutningskursus.

*Hr. Alfr. Simonsen, Lærer ved Realskolen i Ballerup.
„ N. A. N. Levring Komm.lærer i Vordingborg.
„ Jacob Hansen, Komm.lærer i Odder.
Frk. Olga Christensen, Komm.lærerinde i Aarhus.
Hr. K. Blicher-Nielsen, Komm.lærer i Hostruphuse, Hobro.
(„ H. J. Nymann, Lærer ved Realskolen i Viborg).
Frk. Marie K. Jespersen, Komm.lærerinde i Nykøbing M.
„ Jenny Skov, Lærerinde v. Friskolen i Holstebro.
Hr. Einar Ibh, Førstelærer i Barsmark.

1. Fortsættelseskursus.

*Hr. H. P. Clausen, Førstelærer i Herløv.
„ Ejnar Rørbech, Komm.lærer i Roskilde.
„ Aage M. Skude, cand. ph. Komm.lærer i Kalundborg.

Hr. S. Chr. Uhrenholt, Lærer ved den private Realskole i Slagelse.
„ M. A. Andersen, Komm.lærer i Rødby.
„ Hans Carl Andersen, cand. ph. Komm.lærer i Nakskov.
„ Georg Balsløv, Komm.lærer i Odense.
„ A. C. Nielsen, Komm.lærer i Dalum.
*Frk. K. Marie Nielsen, Lærerinde ved Realskolen i Otterup.
* „ Dagny Bjerre, Lærerinde ved Realskolen i Aarup.
Hr. H. A. Pihl, Komm.lærer i Aarhus.
Frk. Erna Jensen, Vikar ved Skolevæsenet i Aarhus.
„ Dagmar Hansen, Komm.lærerinde i Grenaa.
Hr. J. C. Elming, Komm.lærer og Kordegn i Mariager.
Frk. Anna P. Nielsen, Lærerinde ved Realskolen i Fjerritslev.
Hr. Emil Pedersen, Komm.lærer i Lemvig.
(„ J. K. Basse, Førstelærer i Bjergskov).
Frk. Rigmor Lorck-Madsen, Lærerinde ved Realskolen i Broager.

Engelsk.

12. Juli—1. August.

Afslutningskursus.

*Hr. K. L. Kjærgaard, Komm.lærer i København.
„ Ejnar Englund, Komm.lærer i Rødby Havn.
Frk. Frida Sandsted Rasmussen, Komm.lærerinde i Odense.
Hr. Johs. Jeppesen, Førstelærer i Give.
Frk. Anna Marie Jensen, Seminarielærerinde i Silkeborg.
Frk. Cathrine Andersen, Komm.lærerinde i Randers.
Hr. Johs. Jørgensen, Komm lærer i Roslev.
„ Johs. Christensen, Komm.lærer i Toftlund.

Fortsættelseskursus.

Hr. N. J. Gredal, Komm.lærer i Holbæk.
Frk. Christine Peirholt, Komm.lærerinde i Haslev.
Hr. N. A. Nielsen, Komm.lærer i Bogense.
„ Andr. Schou Larsen, Komm.lærer i Aarhus.
„ H. S. Kirkegaard, Komm.lærer i Aarhus.
„ A. L. Jepsen, Komm.lærer i Aarhus.
„ Alfred Jensen, Komm.lærer i Hals.
„ Rasmus Bach, Komm.lærer i Aalborg.
„ J. Th. Mikkelsen, Komm.lærer i Hjørring.
Fru Ragnhild Jørgensen, Komm.lærerinde i Thisted.
Frk. Laura Jørgensen, Lærerinde ved Realskolen i Struer.
Hr. Vitus Ingerslev, Komm.lærer og Kordegn i Ringkøbing.
„ A. Blell, Komm.lærer i Boldesager.
Frk. Olga Moll Petersen, Lærerinde ved Realskolen i Vamdrup.
„ Magda Petersen, Komm.lærerinde i Rødding, Sønderjylland.
Hr. Aug. Rattenborg, Førstelærer i Ørby.
„ E. C. Grønlund, Lærer ved Realskolen i Skærbæk.
*Frk. Sophie Nissen, Lærerinde i Løjtved.

Fransk.

16.—31. Juli.

Hr. Anker Andersen, cand. phil., Lærer ved Realskolen i Frederiksværk.
„ J. K. Jørgensen, Skolebestyrer i Fakse.
„ Harald Jensen, Skolebestyrer i Sakskøbing.
Fru Sigrid Jensen, Komm.lærerinde i Odense.
Hr. Kai Haagerup, cand. ph., Lærer ved Realskolen i Nørre Aaby.
„ O. Jørgensen Winther, Lærer ved Realskolen i Hovedgaard.
Fru. Jenny Dalgaard Jørgensen, Lærerinde ved Realskolen i Grindsted.
Hr. H. P. Danielsen, Overlærer i Esbjerg.

Kemi.

16.—31. Juli.

Afslutningskursus.

*Frk. Johanne Svensson, Lærerinde ved Frkn. Olsens og Ostenfelds Skole i Nykøbing F.
Frk. Henriette Caspary, kst. Adjunkt ved St. Knuds Gymnasium i Odense.
Hr. J. Adeler Petersen, Komm.lærer i Horsens.
Hr. H. Jepsen, Seminarielærer i Silkeborg.
„ Johs. Riber, Komm.lærer i Aarhus.
„ F. V. Andersen, Komm.lærer i Aarhus.
„ J. Heydom Jakobsen, Komm.lærer i Aarhus.
„ F. Klintø, Komm.lærer i Hostruphuse, Hobro.
„ N. K. Høtoft Rasmussen, Komm.lærer i Brønderslev.
„ V. Lykkegaard Nielsen, Komm.lærer i Skagen.
„ P. J. Lund, Komm lærer i Hjørring.
Frk. Petra Christensen, Lærerinde ved den højere Almenskole i Hjørring.
Hr. J. J. Jødal, Komm.lærer i Esbjerg.

Begyndelseskursus.

*Hr. Thorv. Egeskjold, Komm.lærer i København.
„ P. Th. Thøgersen, Lærer ved den private Realskole i Slagelse.
„ Axel Hansen, Komm.lærer i Storehedinge.
„ C. C. Nielsen, Lærer ved Realskolen i Neksø.
„ Arn. Stoklund, Adjunkt i Kolding.
„ Johs. Nielsen, Lærer ved Realskolen i Brabrand.
Frk. Gudrun Mortensen, Lærerinde ved Realskolen i Hammel.
Hr. P. A. Rasmussen, Komm lærer i Nibe.
„ Frede Hansen, Lærer ved Realskolen i Dronninglund.
„ J. Chr. Hald, Lærer ved Realskolen i Fjerritslev.

Hr. Johs. Nielsen, Lærer ved Realskolen i Tarm.
„ Ludv. Hoffmann, Komm.lærer i Varde.
„ Einar Kaae, Komm.lærer i Nordborg.
„ E. C. Hansen, Komm.lærer i Graasten.
„ Bernh. Hansen, cand. ph., Lærer ved den danske Realskole i Flensborg.

II. Undervisningen.

Som Lærere ved de korte Kursus 1923 har virket:

Dansk II: Hr Redaktør, cand. mag. *Erik Rindom.*
Tysk: Hr. Adjunkt, mag. art. *Enevold Hjejle.*
Engelsk: Hr. Professor, Dr. phil. *N. Bøgholm.*
Fransk: Hr. mag. art. *A. C. Christensen.*
Kemi: Hr. Dr. phil. *Knud Estrup.*
Hr. cand. polyt. *E. Buch Andersen* (Assistent).

Ved Sanginspektøren, Professor *J. H. Nebelong* er der i Finansaaret 1923—24 afholdt *korte Sang Instruktionskursus* i Haslev, Roskilde, Skærbæk, Løgumkloster, Birkerød, Græsted, Varde, Nørre Nissum, Fjerritslev.

III. Regnskabsoversigt.

I. Undervisningsudgifter.

Dansk	390	Kr.	„	Øre
Tysk	514	—	80	—
Engelsk	892	—	„	—
Fransk	408	—	„	—
Kemi	3353	—	„	—
Vejledning paa Biblioteket	594	—	„	—
Sang-Instruktionerne	900	—	„	—
Samlede Undervisningsudgifter	7051	Kr.	80	Øre

IIa. Dagpenge og Rejsepenge til Deltagerne	10983 Kr. „ Øre	
IIb. Boghjælp.....	123 — 20 —	
Samlet Stipendieudgift ...		11106 Kr. 20 Øre
I: 7051 Kr. 80 Øre		
II: 11106 — 20 —		
18158 Kr. „ Øre.		

Lærerhøjskolen 1924.

HANS OLRIK.

Efter Professor Olriks Død blev Lærerhøjskolens Sekretær, cand. jur. Albert Michelsen midlertidig konstitueret som Forstander indtil 31te Juli. Den 1ste August tiltraadte Rektor ved Sundby Gymnasium, Folketingsmand Vilhelm Rasmussen som Forstander.